

**MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP
CỦA SINH VIÊN HỌC VIỆN PHẬT GIÁO VIỆT NAM**
CHARACTERISTICS OF STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES
AT VIETNAM BUDDHIST UNIVERSITY

Thái Văn Anh

Trường Trung cấp Kinh tế - Công nghệ Đông Nam

Email: thaivananh.tl@gmail.com

TÓM TẮT

Việc nắm vững đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong công tác giáo dục và đào tạo, giúp nâng cao chất lượng giảng dạy của giảng viên và hiệu quả học tập của sinh viên. Bài viết trình bày về một số đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên Học viện Phật giáo Việt Nam. Trong đó, nội dung chủ yếu được đề cập trong bài viết nhằm làm rõ các đặc điểm như: sinh viên, nội dung học tập, mục đích học tập, hình thức học tập.

Từ khóa: sinh viên; học tập; giảng dạy; hoạt động học tập; Học viện Phật giáo Việt Nam.

ABSTRACT

Knowing characteristics of students' learning activities has played an especially important role in education and training. It is useful not only for the quality of teaching but also for the effectiveness of learning activities. This article discusses characteristics of students' learning activities at Vietnam Buddhist University, of which the following characteristic such as students, learning contents, learning purposes, learning styles are substantially accentuated

Key words: students; learning; teaching; learning activities; Vietnam Buddhist University.

1. Đặt vấn đề

Phật giáo là một tôn giáo lớn, chính thức, có mặt từ rất sớm gắn liền với sự nghiệp xây dựng đất nước và có tầm ảnh hưởng to lớn đến đời sống dân tộc Việt Nam. Đến nay, đã có nhiều học giả nghiên cứu về Phật giáo Việt Nam ở các lĩnh vực: lịch sử, văn hóa, đạo đức, triết học. Thế nhưng, ở lĩnh vực giáo dục Phật giáo thì vẫn chưa thu hút mạnh mẽ sự quan tâm của các nhà nghiên cứu, đặc biệt là công tác đào tạo sinh viên (SV) tại các Học viện Phật giáo Việt Nam (HVPGVN).

HVPGVN là trường Phật học có nhiệm vụ đào tạo nhân tài ở bậc cử nhân và thạc sĩ cho Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Những SV đang học tại Học viện là đội ngũ kế thừa và phát triển đạo Phật theo con đường *Giáo dục Phật giáo* để phục vụ các vấn đề thực tiễn của Giáo hội trong hiện tại và tương lai.

Mục đích đào tạo tại HVPGVN là: “*Đào tạo một thế hệ Tăng Ni trí đức song toàn, có tri thức khoa học công nghệ, kiến thức văn hóa - xã hội, có kỹ năng nghề nghiệp, kỹ năng mềm, năng động và sáng tạo, đáp ứng cao yêu cầu sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá, hội nhập quốc tế của đất nước nói chung và sự nghiệp phát triển Giáo hội Phật giáo Việt Nam nói riêng*”[4, tr.3]. Điều này hoàn toàn tương ứng với định hướng phát triển giáo dục trong thời đại mới theo UNESCO đề xướng là: Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình. Do đó, nghiên cứu về hoạt động học tập của SV Học viện Phật giáo Việt Nam nhằm nâng cao uy tín đào tạo của nhà trường, chất lượng giảng dạy của giảng viên (GV) và hiệu quả học tập của SV cũng là một trong những đóng góp thiết thực nhằm thực hiện đề án “*Xây dựng xã hội học tập giai đoạn 2012 - 2020*”.

Xuất phát từ những cơ sở trên, chúng tôi tìm

hiều đề tài: *Một số đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên Học viện Phật giáo Việt Nam.*

2. Nội dung

2.1. Hoạt động học tập của sinh viên Học viện Phật giáo Việt Nam

Theo Dương Thị Diệu Hoa: “*Ngay cả những SV học tập trong các lĩnh vực khoa học cơ bản như Toán, Vật lý, Hóa học, Triết học, ... thì đó cũng là quá trình học mang tính nghề nghiệp, là quá trình chuẩn bị trở thành chuyên gia trong các lĩnh vực khoa học đó*” [3, tr.216]. Như vậy, với vai trò là hoạt động chủ đạo, hoạt động học tập của SV HVPGVN tuy có những khác biệt so với SV ở các trường đại học, cao đẳng trong hệ thống giáo dục quốc dân về chức năng, tính chất, động cơ học tập. Song, có thể nói học tập của họ vẫn là quá trình học tập mang tính nghề nghiệp và hoàn thiện nhân cách; cũng như nét đặc trưng cơ bản của hoạt động ấy là sự căng thẳng mạnh mẽ về trí tuệ, sự hứng thú say mê học tập nghề nghiệp của chính họ.

Theo Nguyễn Thạch: “*Hoạt động học tập ở đại học là một loại hoạt động tâm lý được tổ chức một cách độc đáo của sinh viên nhằm mục đích có ý thức là chuẩn bị trở thành người chuyên gia phát triển toàn diện sáng tạo và có trình độ nghiệp vụ cao*” [5, tr.119]. Hoạt động học tập của SV HVPGVN cũng là hoạt động học tập ở bậc đại học. Đây là quá trình học tập tri thức, kỹ năng, kỹ xảo và rèn luyện đạo đức, nhân cách người đệ tử Phật. Mục đích sau khi tốt nghiệp SV có đủ khả năng, kiến thức và đạo đức tham gia vào các lĩnh vực giáo dục, nghiên cứu, quản lý tự viện, cũng như công tác từ thiện xã hội đóng góp vào sự phát triển đất nước Việt Nam thanh bình và thịnh trị.

Để học tập ở HVPGVN đạt kết quả cao đòi hỏi tính tích cực, độc lập cao của SV trong quá trình học tập. Kết quả học tập chỉ thực sự đạt được khi SV nắm vững kiến thức lý luận và có kỹ năng thực hành các kiến thức đó trong đời sống tu học của mình. Tức là SV phải đáp ứng cả hai vấn đề lý luận và thực tiễn mới trở thành con người tài đức vẹn toàn. Sự giác ngộ, an lạc, giải thoát của bản thân, rộng hơn là của xã hội bao giờ cũng là chủ đích cuối cùng mà hệ

thống giáo dục Phật giáo hướng đến. Cho nên, giáo dục tại HVPGVN là nhằm đào tạo nên những con người biết phụng sự đạo pháp, dân tộc và xã hội.

Tóm lại, có thể định nghĩa hoạt động học tập SV HVPGVN là quá trình lĩnh hội tri thức có chương trình, kế hoạch, mục đích xác định của sinh viên nhằm trang bị cho bản thân kiến thức, kỹ năng, nghiệp vụ, cũng như hình thành và phát triển toàn vẹn nhân cách người tu sĩ Phật giáo.

2.2. Một số đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên Học viện Phật giáo Việt Nam

Nhìn chung hoạt động học tập của SV HVPGVN có những đặc điểm cơ bản sau:

Đặc điểm thứ nhất: Hoạt động học tập của sinh viên HVPGVN mang tính độc lập, tự giác, trí tuệ cao.

Theo quy định các SV đang theo học tại HVPGVN có tuổi đời ít nhất là 20, nên nhận thức của họ đã phát triển cao, đặc biệt là khả năng tư duy (tư duy hình thức). Khả năng tư duy này tạo tiền đề quan trọng cho phép SV lĩnh hội nhanh nhạy và sắc bén mọi vấn đề, đủ năng lực để tự học, tự nghiên cứu. Bên cạnh đó, HVPGVN còn tạo điều kiện để SV phấn đấu trở thành một con người tự ý thức, có đạo đức, có trí tuệ, sống có lý tưởng, suy nghĩ hợp lý, thích ứng được với bối cảnh văn hóa xã hội. Vì vậy, vai trò của SV được xem là chủ thể của hoạt động học tập, là người tổ chức, định hướng, cụ thể hóa quá trình học tập của mình.

Sự tự ý thức và tính kỉ luật tự giác là nhân tố quyết định sự thành công của việc học. Giống với các trường đại học, cao đẳng hiện nay ở Việt nam, SV HVPGVN học tập theo quy trình tích lũy các học phần. Bằng khả năng tự ý thức, tự đánh giá về bản thân và khả năng học tập của mình, SV tự lựa chọn chuyên ngành mình yêu thích, đăng ký những học phần phù hợp với sở trường, năng lực bản thân trong chương trình đào tạo. Để học tập đạt kết quả cao, SV HVPGVN phải tự học, tự nghiên cứu, tự thu thập những thông tin khoa học cần thiết bổ sung, làm giàu tri thức bản thân. Ngoài ra, trong quá trình học tập, SV còn được tập sự nghiên cứu khoa học dưới hình thức trước khi kết thúc mỗi học phần phải làm tiểu luận hoặc bài tập thực hành ngoài giờ lên lớp. Hoàn

thành tiểu luận và các bài tập thực hành bên cạnh sự hướng dẫn của GV đòi hỏi SV phải nghiên cứu tìm tòi thông tin, kiến thức trong các tài liệu khoa học, các phương tiện thông tin, tạp chí, thư viện, phòng thực hành,... Việc thực hiện các nhiệm vụ học tập này đòi hỏi SV không ngừng nâng cao tính tích cực, chủ động, tự giác. Đồng thời, giúp họ tự nỗ lực tìm tòi các phương pháp học tập hiệu quả, tự kiểm tra, tự đánh giá kết quả học tập để đạt được mục đích đề ra.

Đặc điểm thứ hai: Học tập của sinh viên HVPGVN hướng đến nhiều mục tiêu.

Nội dung học tập của SV là hệ thống tri thức, kỹ năng cơ bản có tính hệ thống, khoa học thuộc chuyên ngành Phật học như học thuyết, lịch sử, tôn giáo và văn hóa Phật giáo Việt Nam. Tuy nhiên, đối với các tri thức khoa học này SV không học theo các môn học nữa mà đi sâu vào hệ thống tri thức khoa học theo chuyên ngành. SV sau khi kết thúc hai năm học đại cương với các học phần thuộc các bộ môn khoa học và nhân văn cũng như các môn học đại cương về Phật học, SV có thể lấy đó làm cơ sở để tự học, tự nghiên cứu sâu hơn khi bước vào hai năm học chuyên ngành. Kết thúc năm thứ hai, SV được lựa chọn ngành học theo sở thích, hứng thú của bản thân, vì vậy họ hoàn toàn có đủ khả năng, tự tin để học tập theo chuyên ngành mà mình đã lựa chọn. Trong quá trình học tập, SV không chỉ học tri thức ở dạng lý luận mà còn được hỗ trợ ứng dụng các nguyên lý triết học và đạo đức học Phật giáo vào trong cuộc sống, hỗ trợ phát triển đời sống tâm linh cá nhân cũng như cộng đồng thông qua việc hành trì thiền ứng dụng đạo đức.

Ngoài việc nắm vững tri thức, kỹ năng, kỹ xảo thuộc chuyên ngành Phật học mình đã chọn, họ còn phải học về lịch sử, triết học, tôn giáo trong nước và thế giới; các môn học về nhân văn và khoa học tự nhiên như tâm lý học, xã hội học, giáo dục học, kinh tế học,... nói cách khác họ phải học cách hoằng pháp và giáo dục con người. Có thể nói, việc học tập của SV HVPGVN thể hiện mục đích “kép”, học để có tri thức khoa học, Phật học và học để trở thành nhà hoằng pháp tương lai. Với vai trò là người “Thầy tâm linh”, SV HVPGVN khác với SV ở các trường đại học, cao đẳng trong hệ thống giáo

dục quốc dân là họ học để chuẩn bị trở thành chuyên gia hoằng pháp, biết cách tổ chức, hướng dẫn tín đồ đến với ánh sáng Phật pháp.

Việc học tập của SV HVPGVN gắn liền với việc rèn luyện trí tuệ, tu dưỡng đạo đức, nhân cách người đệ tử nhà Phật để sau này có thể đảm trách các vị trí trong cơ cấu quản trị hoạt động của Giáo hội, cũng như các lĩnh vực trong xã hội như giáo dục, hoằng pháp, nghiên cứu, từ thiện,... Đối với SV HVPGVN, việc học của họ không chỉ nhằm trang bị kiến thức thuộc ngành học, môn học mà điều quan trọng là sau khi ra trường họ sẽ phải kế thừa, phát triển đạo Phật và con đường giáo dục Phật giáo nhằm phục vụ các vấn đề thực tiễn của Giáo hội Phật giáo Việt Nam và đất nước, qua đó gắn kết chặt chẽ Phật giáo, với quá trình phát triển kinh tế - xã hội theo các chủ trương hội nhập của Giáo hội.

Đặc điểm thứ ba: Hình thức học tập của sinh viên HVPGVN bao gồm cả hoạt động ở trên lớp và ở ngoài lớp.

Hoạt động trên lớp của SV được quy định bởi kế hoạch đào tạo và chương trình học tập các học phần. Nó được thể chế hóa bằng thời khóa biểu học tập tại lớp và các buổi sinh hoạt ngoại khóa tại giảng đường. Trong đó có sự tổ chức, điều khiển của GV và bao gồm các giờ nghe giảng, các giờ thực hành, các giờ kiểm tra, các giờ thuyết trình, các buổi thảo luận, các buổi đi thực tế,... Kết quả hoạt động do cán bộ điều hành Học viện và GV giảng dạy đánh giá.

Trong học tập, muốn hoàn thành nhiệm vụ học tập, đạt hiệu quả cao thì ngoài thời gian học tập trên lớp, SV HVPGVN phải tích cực tự học, tự nghiên cứu ngoài giờ lên lớp. Học ngoài giờ lên lớp thể hiện ở việc SV lựa chọn chế độ, thời gian cho hoạt động này tại nơi Tự viện mình đang cư trú. Hoạt động học tập này tùy thuộc vào năng lực, hứng thú và điều kiện cho phép với việc nghiên cứu sâu, toàn diện một bộ môn nào đó nhằm mở rộng, đào sâu kiến thức. Các hoạt động ngoài lớp của SV rất đa dạng, phong phú từ các hình thức cơ bản như: tìm đọc sách, tạp chí, bài tham khảo; hệ thống hóa tri thức bằng các sơ đồ, tóm tắt; thiết lập mối quan hệ kiến thức giữa các môn trong chương trình học; đọc thêm tài liệu và hoàn thành các nhiệm vụ GV giao;... cho

đến các hình thức mang tính chất gắn kết thực tiễn như: tham gia viết bài nghiên cứu khoa học; gắn việc học lý thuyết với vận dụng, liên hệ thực tế; lập nhóm để thảo luận các vấn đề bài học; tham gia các câu lạc bộ học tập; thực hiện các chuyến đi thực tế, từ thiện, hoằng pháp;... Hoạt động học tập ngoài lớp này không có sự kiểm soát chặt chẽ của GV giảng dạy nhưng kết quả hoạt động được GV đánh giá thông qua các bài tập thực hành, bài viết tiểu luận, bài nghiên cứu của SV. SV phải tự học để hoàn thành nhiệm vụ học tập, đồng thời phát huy sở trường, năng lực tổ chức và sự sáng tạo của mình.

Đặc điểm thứ tư: Hoạt động học tập của sinh viên HVPGVN còn mang tính thụ động.

Tính thụ động của SV một phần là do ảnh hưởng của môi trường sống và môi trường giáo dục. Theo TS. Thích Nguyên Đạt trong bài viết “*Phương pháp giảng dạy và học tập tại các Học viện Phật giáo Việt Nam*”[7]: Giảng viên quá phụ thuộc vào các bài giảng và ít sử dụng các kỹ năng dạy học tích cực, sinh viên thì có xu hướng tiếp tục thói quen học ký ức, thụ động; lớp học thì sĩ số quá đông, và quá nhiều sinh viên không tham dự đủ thời lượng ở lớp; sau giờ học, hầu hết sinh viên không có thời gian để làm bài tập được cho về nhà. Qua nghiên cứu thực trạng [1, tr104], tác giả nhận thấy sinh viên chưa được trang bị, làm quen với các kỹ năng, phương pháp học tập ở bậc đại học nên học tập của sinh viên còn mang tính thụ động, cần điều chỉnh. Cho nên, nếu các Học viện Phật giáo và các Tự viện nơi sinh viên tu học không định hướng sớm để tác động, chắc chắn sự thụ động, buồn tẻ trong học đường là điều có

thể, kìm hãm khả năng phát huy tính sáng tạo trong học tập, ảnh hưởng sự phát triển nhân cách toàn vẹn của sinh viên Phật giáo.

3. Kết luận

Từ việc phân tích những đặc điểm hoạt động học tập của SV HVPGVN ta thấy hoạt động học tập của họ có điểm chung về cơ bản so với SV các trường đại học, cao đẳng trong hệ thống giáo dục quốc dân là cùng được đào tạo như một ngành nghề để sau khi tốt nghiệp họ tham gia cống hiến sức lao động của mình phục vụ cho bản thân, xã hội và đất nước. Tuy nhiên, SV HVPGVN không chỉ học để nắm vững hệ thống tri thức khoa học mà còn học để hoàn thiện nhân cách, trở nhà hoằng pháp tương lai. Với họ, học tập để hiểu được Phật pháp nhằm kế thừa và phát triển đạo Phật theo con đường giáo dục Phật giáo, phục vụ các vấn đề thực tiễn của Giáo hội, đất nước trong hiện tại và tương lai. Cũng cần phải nhìn nhận rằng học tập là quá trình lao động trí óc căng thẳng, bên cạnh sự tự giác, chủ động học tập của SV cần có sự quan tâm, động viên, khích lệ và chỉ dẫn cần thiết của Hội đồng điều hành cùng giảng viên Học viện để tạo điều kiện thuận lợi giúp sinh viên vượt qua những áp lực, khó khăn, hoàn thành nhiệm vụ học tập tốt nhất.

Việc tìm hiểu đặc điểm hoạt động học tập của sinh viên HVPGVN đặt cơ sở nền tảng để điều chỉnh hoạt động học tập của sinh viên đạt hiệu quả hơn và mở ra các hướng nghiên cứu mới liên quan đến đối tượng là sinh viên Phật giáo. Đây là việc làm cần thiết trong xu thế hướng đến xã hội học tập, mong được các nhà nghiên cứu cùng quan tâm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Thái Văn Anh (2013), “Động cơ học tập của sinh viên Học viện Phật giáo Việt Nam tại Thành phố Hồ Chí Minh”, *Luận văn Thạc sĩ Tâm lý học*, trường ĐH Sư Phạm Tp.HCM.
- [2] Trần Thị Minh Hằng (2011), *Tự học và yếu tố tâm lý cơ bản trong tự học của sinh viên sư phạm*, NXB Giáo dục Việt Nam.
- [3] Dương Thị Diệu Hoa (chủ biên) (2011), *Giáo trình Tâm lý học phát triển*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
- [4] Học viện Phật giáo Việt Nam tại TPHCM (2011), *Quy chế sinh viên - Điều 2*.
- [5] Nguyễn Thạch (2009), *Tâm lý học sư phạm đại học*, NXB Đại học Sư phạm.
- [6] Nguyễn Cảnh Toàn (chủ biên), Nguyễn Kỳ, Nguyễn Khánh Bằng, Vũ Văn Tào (2004), *Học và dạy cách học*, NXB Đại học Sư phạm.

- [7] <http://www.daophatngaynay.com/vn/giao-duc/11180-Phuong-phap-giang-day-va-hoc-tap-tai-cac-Hoc-vien-Phat-giao-Viet-Nam.html>